

„Soča“ izhaja vsak petek in velj po pošti prejema ali v Gorici na 4cm pošiljana:

Vse leto f. 1.10
Pol leta „ 2.20
Četrt leta „ 1.10

Pri ostanilih in tako tudi pri „po-
stanih“ se plačuje za navadno tiskop-
no vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večerke po prostoru

SOČA

Pošiljanje številke se dobivajo po
8 kr. v tiskarnah na Starem trgu
in v Nanski ulici in v prodajnici G.
Likavja v Semeniških ulicah h. št. 10.

Dani naj se pošiljajo vredništvu,
naročnika pa opravnika „Soča“, d. g.
Andreju Tabajnu Via Canonica N. 8 v
Št. Roku v Gorici.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj
se blagovoljno frankujejo. — Dolžnikom
in drugim nepremišljenim se naročnika
sniža, ako se oglase pri opravištvu.

Vabilo na naročbo.

Ker se bliža konec leta, vabimo gg. naročnike, naj blagovolijo za časa se naročiti na naš list, kakor tudi prizadevati si, da nam pridobijo novih naročnikov.

Z novim letom začne „Soča“ svoj dvajseti letnik. Kakor je bila v preteklosti breznačelna, tako se bo v prihodnje trudila, da povsod in vselej zvesta ostane krščanskim načelom.

Kakor upamo, bodo vsi, ki trezno mislijo, prej ali kasneje sprevideli, da se je „Soča“ z novim vredništvom postavila na edino pravo stališče. Ne bojimo se: z mirnim srcem gledamo v prihodnost.

Vredništvo „Soče“.

O našem razkolu.*)

„Nova Soča“ se kaj rada sklicuje na sv. Pavla. Ž njim začnimo tudi mi.

Sv. Pavel uči, da vsako očetovstvo na nebu in na zemlji izhaja iz Boga. (Efez. III. 15) Bog je namreč početnik vseh stvari, zato je mu pristopa oblast nad vsemi; to oblast zove apostelj očetovstvo. Tega očetovstva se pa vdeležujejo po aposteljnovemu nauku tudi drugi, na nebu in na zemlji, a to seveda le v odvisnosti od zgorej, v imenu in kot zastopniki Boga samega. Tako očetvstvo ali oblast nad drugimi ima oče v družini. Kar je družina na malem, je cerkev, država na velikem.

Ostanimo pri poslednji, pri državi. Po načelu prave filozofije, vtrjenem in posvečenem po krščanstvu, je prave oblast, katero imajo in izvršujejo vladarji nad podložniki, vdeležitev najvišjega očetovstva, o katerem uči apostelj, da izhaja od Boga. Zatorej je ta oblast sveta, nedotakljiva; njeni nositelji niso odgovorni podložnikom, ampak Bogu; le v moči, ki prihaja od zgorej, oni gospodujejo. Od zgorej navzdol se po krščanskem načelu vlada ljudstvu, in to je po Božji naredbi višim podložno. Krščanstvo obsoja tisti nauk, po katerem se državna oblast izvaja ne od zgorej, od Boga, ampak od zdolej, od ljudstva. Ta nauk načelno opravičuje revolucijo, in pelje doledno v anarhijo, t. j. v brezpostavno stanje, kjer ne veljajo več postave, ampak le to, kar se o vsakem času ljudstvu zljubi.

Res sicer da ne živimo več v času absolutizma, ko je vse določevala in vzkazovala le volja vladarjeva; imamo danes tako zvano vstavo, po kateri sme tudi ljudstvo po svojih poslancih z vlado se posvetovati o novih postavah in jih določevati. Toda tudi vstava, bodi še tako ljudska, še tako prosta, je vendar določena ter omejena spet po postavah ki se imenujejo temeljne, zato ker je na njih podlagi vrjeno razmerje med ljudstvom in vladarjem. Te temeljne postave so ravno tako svete, nedotakljive, kakor oblast absolutnega vladarja. Vstavno delovanje ljudstva se sme gibati le v mejah postavno določenih. Kdor se pa noče držati v teh mejah ampak začne bloditi kalno vodo ljudskih strasti z namenom, da bi se ljudstvo jelo gibati proti razmeram, ki so, akoravno vstavno, vendar pa postavno določene, tak dela ne nepostavno, ampak tudi nevstavno, tak se postavlja na tla revolucije, dela v zmišlu anarhije. Saj anarhija ni nič drugega kakor brezpostavnost. Mej najbolj demokratiško republiko, ki si jo moremo misliti, in anarhijo je neskončno velik razloček, ki obstoji v tem, da v prvi velja postava, v drugi ne velja.

*) Želimo da se ta spis vzame kot nadaljevanje onega, kar smo začeli razpravljati v zadnji številki na zadnji strani: Dr. Mahnič — o domačem razkolu. Postavili smo pa spisa na prvo mesto, ker je vprašanje, katero razpravlja posebne načelne važnosti.

Pač moti se, močno moti, ter le vodo napeljuje na mlin socialistov in anarhistov, kdor meni, da sme v vstavni državi, bodisi tudi v republiki, ščuvati ljudstvo proti postavno vpeljanim naredbam ali tudi proti osebam, ki nosijo višo oblast, akoravno jih je ljudstvo samo volilo za nositelje te oblasti.

Najvažnija vstavna svoboda se volitve; pri teh sme ljudstvo javno se izražati ter po izvoljenih poslancih vplivati na državne razmere in tudi na postavno. Le tu je ljudstvu, kot „veliki množici“, od zlole navzgor dovoljeno z vlado sodelovati pri državnih zadevah. Kakor brz so pa volitve zavrnjene, izgubi ljudstvo vsako pravico neposredno vplivati na državne razmere; kaj takega mora odsej le po poslancih; to pa ne gospodovavno, tako da bi smelo poslanec odvzeti mandat, kajder bi se mu izljubilo ter druge si volilo, ker tudi čas volitev je postaveno določen in razpisati jih ne sme, kakor najviši vladar sara; tega časa mora ljudstvo čakati. Do tedaj mu pa ne ostane drugega, kakor poslanecem tožiti svoje potrebe, prositi, naročati, da, tudi žugati, a tudi žuganje mora biti postavno t. j. žugati jim le more, da se jim bo pri prihodnjih volitvah odvzel mandat, ne pa žugati s pestjo, niti jih terorizovati, to so znali Husiti s svojimi cepci in jakobinci z giljotino. To je revolucionarno. Ako pa poslanci ne poslušajo glasu svojih volivcev, imajo ti pravico to znati in o prihodnjih in postavno t. j. pri prihodnjih volitvah jim plačati, kar zaslužijo, t. j. odvzeti jim mandat in dati ga drugim možem. Tako mi razumemo ustavno svobodo.

Obrnimo to na naše domače razmere. Imeli smo letos volitve. Agitovali ste dve stranki. Prvotno Nova stranka, ki se je letos na Goriškem porodila, priborila si je dva poslance. Pravi Stara stranka pa volila je osem poslancev. Prav tudi to! Ljudstvo, narod je volil tu in tam. In da bi se bila tudi glade volitve osmerih poslancev godila kaka nepostavnost, je pristojalo postavno le deželniemu zboru to razsoditi, kateri ima pravico nove volitve verificirati. To verificiranje se je tudi vršilo; in tedaj je imela tudi nasprotna stranka, oziroma sta imela njena dva zastopnika v deželnem zboru priložnost in pravico, povzdigniti glas in dokazati nepostavnost pri volitvah nasprotniških poslancev. Toda molčala sta, molčala je tudi njih stranka.

A kaj se je vkljubo temu zgodilo? Komaj so bile volitve končane, vže se je začelo ščuvanje proti izvoljenim poslancem. Narod jih je volil, pristo jih je volil, postavno jih je volil (ker, ako nita, ste imeli govoriti, dokazati) in isti narod se ima dva meseca potem naščuvati proti svojim poslancem? Kar je ravno kar naredil kot dobro, ima hitro potem zavreči kot slabo? A zavreči — da bi to le mogel? Toda čakati mora za to celih šest let, čakati do prvih volitev. Kdor tedaj ljudstvo tak o ščuva in o tem času ščuva proti poslancem, ali je hoče speljati, da se vzdigne in siloma preobrne postavno vpeljani red, ali pa dela brez premisleka, zatorej otroče, nepametno. Prvega nečemo misliti, tedaj ostane drugo. Vsekako se pa s tem ljudstvo zbagava, jemlje se mu zaupanje do javnih oseb, ki zastopajo avtoriteto, spodkopuje se mu spoštovanje do postavnega reda. S takim ravnanjem se ljudstvo demoralizuje. Nič dobrega nimajo na sobi po ljudstvu še le pred tremi meseci izvoljeni poslanci? To propižanje se namerja narodu vcepiti. Mi sicer radi priznamo, da so naši poslanci ljudje, ki imajo svoje slabosti. Rečemo pa, da gorje bo državi, gorje družbi, ako bomo v veliki množici tako brezozirno, tako radikalno zatirali vsako dobro misel, ki jo še ima do tistih, ki jo vladajo in ji postave dajejo. Potem imamo k anarizmu le en korak. Husitski Mladocihi vedo to dobro.

Kdo je pa za ta zla na Goriškem v prvi vrsti odgovoren, je vsem znano. Moža smo vže imenovali. Ta mož je razkol vže naprej videl, in, ko ni dosegel, kar je za s se hotel, ga je tudi vstrvil in naredil nezakeljivega.

Alli je pa tudi delo svojih rok vže presojeval od tiste strani, katero smo mi danes pojasnili?

Dr. MAHNIČ.

Deželni zbor goriški.

X. in ob ednem tudi zadnja seja, 26. nov. 1889.

Izmed vseh sej letošnjih je bila zadnja naj daljša, pa tudi naj bolj zanimiva in živahna; povod k temu sta dali dve poročili norišničnega odseka, in sicer večine in manjšine, v zgradbi nove deželne norišnice, po predlogu posl. dr. Rojca tudi bolnišnice ob enem. Kolikor nam prostor dopušča, damo tukaj čitateljem kratko poročilo.

Predno se preide na dnevni red, odgovarja o. kr. vladni zastopnik v italijanskem in na to tudi v slovenskem jeziku na interpelacijo posl. Doll Torre-a in tovarišev glede prevrnavne ljudskih šol, učiteljskih pripravnic in prestavljanja pripravnic za ljudske učitelje iz Kopra v Gorico. Po tem odgovoru se vlada po izurjenih učiteljskih močeh prda še dalje časa s prevrnavo šolskih knjig, da bi se iz njih odpravili vsi nedostaki in iztrebili vže zastarele reči; tudi je v ljudskih šolah le materni jezik učni jezik, na pripravnicah se pa le malo predmetov podučuje v nemškem jeziku; učitelji se nimajo izobrazili le v kmetijstvu, ampak tudi v drugih stvarih; da bi se pa pripravnica prestavila v Gorico, vže iz finančnih ozirrov ne more privoliti, ker v Kopru je vže primerno poslopje zanj pripravljeno, med tem ko bi se moralo v Gorici še le z nova zidati učiteljske, kar bi pa državi prizadelo veliko stroškov.

Na to sledi razprava o dveh poročilih norišničnega odseka, in sicer o poročilu večine, katero je sestavil posl. bar. Ritter, a zastopa je posl. Maurovich, kakor tudi o poročilu manjšine, oziroma o predlogu dr. Rojca. Večina predlaga, naj se dež. odboru da nalog, da natanko preiskuje in v prihodnjem zasedanju zboru poroča: po kakem načrtu bi se dala sezidati norišnica za kakih 100 ali k večjemu za 110 norih; kako bi se dali stroški, potrebni za zgradbo nove norišnice amortizirati v 50 letih in ob enem tudi pokriti v tem času stroški za vzdrževanje bolnišnice; kje bi se imejo nakupiti potrebno zemljišča, da bi se na njem zidala norišnica, ki bi se dala potem, ko bi bilo treba, zvežati; ja ali bi se neodravljivi nori še dalje ohranjali v goriških bolnišnicah ali pa preskrbovali v večih krajih na deželi, in ali bi za njih prehranitev imela skrbeti dežela ali dotične občine, ali pa dežela in občine skupaj.

Dr. Rojca pa v svojem imenu predlaga, naj se zidati ob enem norišnica in bolnišnica, kakor je „Soča“ vže zadnjikrat prinesla njegov predlog, a stroški za zgradbo obeh teh poslopij naj bi se presagali stroškov, katere je dež. odbor po načrtu Weidmanna preračunal za zidanje same norišnice. — Poročili se nista prečitati, ker so imeli poslanci prilike dovolj ju prebiti in premotriti; zato je sledila koj razprava. Prvi govori dr. Verze gnassi, zagovarja pred vsem vkrepe dež. odbora v tej zadevi, pobija predlog dr. Rojca, reki, da je skoraj neizvršljiv, prizna pa tudi, da bi iz finančnih ozirrov tudi on tako strogo ne zahteval zgradbe nove norišnice. Posl. dr. Lovisoni se dalje časa bavi samo z predlogom večine norišničnega odseka, pobija ga kot jurist ad svojega stališča, očita mu nedoslednost, ter slednjič reče, da bode proti njemu glasoval. — Na to je dobro pol drugo uro govoril dr. Pajer; njegov govor je bil v marsikaterem oziru zanimiv. Pred vsem je tudi on kot dež. odbornik zagovarjal delovanje odbora, polimizoval proti poročilu odsekov večine, ter dokazoval, da norišnica, zidana esmo za 100-110 norih bi bila premajhna, ker kakor kaže statistika, na 1000 prebivalcev pridejo 3 norci, da je tedaj teh v naši deželi že 400; pojasneval je pa tudi se svojega stališča mestno vpravo in njenega načelnika, mestnega župana, dr. Maurovicha, ki je ob enem za-

stopal tudi odsekovo poročilo. Koncem svojega govora se obrne dr. Pajer tudi k poročilu dr. Rojca, ter pravi, da je sploh vredno, da bi se bilo tiškalo, ker škoda za stroške, saj dr. Rojic ima vže tako le nekako „manjše“, da graja le bolnišnico vsmiljenih bratov, da pogreva stare reči, katerih sedaj ni več i. t. d. Slednjič reče dr. Pajer, da on sicer ne stavi nobenega predloga, ali da bode glasoval toliko proti predlogu večine, kakor tudi proti predlogu dr. Rojca.

Ko dr. Pajer konča svoj govor o 12 1/2 uri, naznaní dež. glavar, da se je zdaj potrga, in da se bode nadaljevala ob 3. uri popol.

Ob 3 1/2 uri dež. glavar zopet odpre sejo. Prvi se oglasi za besedo dr. J. Tonkli, ter v sledečem, kratkem govoru osnaži in pojasni stališče, na katerem glede te zadeve stoji on in drugi slovenski poslanci, zunaj dr. Rojca. Vsebina govora je bila nekako ta le: „Visoki zbor! Dolžan sem toliko kakor ud. kakor tudi kot predsednik norišniškega odseka o predmetu, ki je danes na dnevnem redu, nekoliko besedi spregovoriti. Govoril sem sicer o tej zadevi vže v našem odseku, ali ker tam niso bili vsi poslanci navržni, zato hočem tudi danes tukaj v javni seji izjaviti svoje in mnenje svojih somišljenikov. Pred vsem izrekamo dež. odboru priznanje za trudapolno delo, da je valed dane mu naloge toliko skrbel, kako bi mu bilo mogoče nalogo tudi izvršiti. Vže v odseku sem priznal, da načrt, predložen po dež. odboru za zgradbo norišnice, vgaja po vsem sedanjemu stanju znanosti in da je, kar se tiče zdravstvenega, tehničnega ozira, vse hvale vreden. Ko bi se dal ta načrt sedaj izpeljati, gotovo bi mi ne segali po drugem. Ali, gospoda moja! finančne razmere naše dežele nam ne dopuščajo take zgradbe, naše ekonomično stanje je posebno v vinorajskih krajih naše dežele, kakor sem že pri vtemeljenji svojega predloga za pridobitev državne podpore povdarjal, tako slabo, da nam za sedaj niti misliti ni na zgradbo takih poslopj. Še bolj živo je opisoval in risal dr. Pajer žalostno, gmotno stanje naše, ko je vtemeljeval svoj predlog da bi država na svoje stroške agradila železnico od Rosk do italijanske meje in tramvaj od naše Furlanije pa do Vipave. Zbor sam je ta predlog dr. Pajerja vže sprejel, in nadodjam se, da sprejme tudi moj, ko pride danes na dnevni red. Visoki zbor je pa tudi sam vže pripoznal revščino in veliko potrebo po nekaterih krajih, dovolj raznim cestnim odborom podpore za zboljšanje in agrađenje cest po deželi. In to žalostno stanje naše dežele se ni pokazalo še le letos, ampak z nezgodami glade trte, kakor tudi krompirja, aviloprejk i. t. d. se moramo boriti vže mnogo let. Mi tedaj tudi občutimo vže primanjkljaje na onih pridelkih, ki nam služijo v vsakdanji kruh. Zgradba nove norišnice bi nas stala 420.000 gld. Ko bi tukaj šlo samo za stroške, ki bi se enkrat za vselej poplačali v 50 letih, naj bi vže bilo; ali ker bi se po zgradbi nove norišnice zvečkali tudi za naprej letni stroški do 40.000 gld., in ker bi se valed tega tudi letne doklade k vsem izravnim davkom povikčale za 50/80, zato mora tak predlog vstrašiti vsakega poslanca, ki hoče zastopati interese svojih volilcev. Ti razlogi nas tudi vodijo, da mi odklonimo z a se d aj zidanje nove norišnice. Ko bi nastali boljši časi, potem bi se dalo o tej stvari govoriti. Govori se tudi, da bi mi na ta račun zidali norišnico, ker bode l. 1894 poplačan dolg zemljiščine odveze; ali kake potrebe znajo tedaj nastati, mi tega ne vemo, tudi ne moremo zato o tej negotovi stvari odločevati. Odsek tudi pravi, da bi morali za zdaj zidati manjše poslopje, kakor je kaže Waidmannov načrt, in da bi mi potem po potrebi k temu prvotnemu poslopju dozidavali druga poslopja. To dozidavanje pa bi po mojem mnenji prizadevalo še večje stroške in bi celo poslepje nikdar ne bilo enotna celota, kakor jo zahteva strokovnjak Waidmann. Kakor se ne vjemam s predlogom večine, toliko manj odobrujem predlog manjšine, oziroma dr. Rojca. Po načrtu g. Waidmanna, katerega je predložil dež. odbor, bi norišnica lahko sprejela 400 norih, po predlogu odsekove večine 200, ali dr. Rojic zahteva ob ednem norišnico in bolnišnico, a vsaka naj bi bila za zdaj le za 100 ljudi. Stroški za zidanje naj bi po predlogu dr. Rojca ostali tisti, ali naj bi se tudi nekoliko zmanjšali, kakor pravi g. Waidmann; pa stroški za vzdrževanje nove bolnišnice bi se zdatno zvečkali, ker stroški za vzdrževanje bolnišnice so trikrat večji, kakor oni za vzdrževanje norišnice. In ti dve zgradbi bi tudi ne zadostovali deželnim potrebam, ker obe bi bili premajhni; ko bi pa koj začeli dosidevati, nato bi se stroški pa še množili. Dr. Rojic želi, da bi bolniki ne zahajali v Tržaško bolnišnico, ker tam je prehranitvena večja, ali ker bi bila bolnišnica po njegovem predlogu premajhna, bi on provzročil še bolj to, kar hoče zapreči. Do zdaj plačujemo v bolnišnici vsmiljenih bratov po 30 kr., na dan od bolnika, ki se zdravi v 3. razredu, ali v novi bolnišnici bi gotovo plačevali po 60 kr., in s tem bi se običnom naložile le še večje naklade. Iz navedenih razlogov bodem jaz in moji somišljeniki glasovali proti obema predlogoma.“

Na to zagovarja dr. Rojic svoj predlog italijanski; pravi, naj bi se zidala norišnica tudi za

400 norih, ko bi bilo treba, a za zdaj naj se zgradi za manjše število, le zemljišče naj se vkupi dovolj veliko; polemizuje proti dr. Pajerju in govori o bolnišnici vsmiljenih bratov, kar smo akoraj vže čitali v njegovih dveh brošuricah; in reče, če je ta bolnišnica sedaj boljše in odgovarja zahtevam, je to največ njegova zasluga, ko je stavil vže interpelacijo v tej zadevi.

Posl. Maurovich pa niti noče zagovarjati predloga odsekove večine, ter pravi, da bi bilo vse zagovarjanje zastoj, ko se je Tonkli se svojimi somišljeniki izrekel proti predlogu.

Potem pride do glasovanja o obeh predlogih. Dr. Rojic je edini glasoval za svoj predlog, a tudi za predlog večine so glasovali le 4 poslanci; oba predloga sta tedaj za enkrat pokopana. Predlog posl. Tonklia zastran državne podpore se sprejme soglasno; dve prošnji, in sicer Tržaške vodne zadruga in Tržaške občine se odstopiti dež. odboru; o prošnji pol. društva „Slov. jez.“ naj bi dež. zbor interpeloval vlado o razmerah na goriškem gimnaziju se pride na dnevni red; poslanci slov. so proti glasovali.

S tem je bil dnevni red končan. Dež. glavar se s kratkimi besedami spomina zborovega delovanja in s trikratnim „Živio“ in „Evviva“ na presvitlega cesarja zaključí sejo in ob enem letošnje zasedanje.

Dopisi.

Z Dunaja, dne 4. dec. (Izv. dop'a).

Nenavadno vreme nadkričuje situacijo; predtaklo soboto na večer začel je padati sneg z vetrom, in padel je neprenehoma do sinoči, tako da je medlo tri dni in tri noči. Valed tega so zameti postavili v dunajski nižavi ves promet; vlaki po južni železnici so imeli že v ponedeljek veliko zamude; kurirjerjev vlak iz Trsta došel je v ponedeljek na Dunaj še le ob 1 1/2 uri popoldne namesto zjutraj ob 9 3/4; dnevni brzovlak, ki je zapustil Trst v ponedeljek zjutro ob 7. uri, običal je v Metliki (Moedling) in privlekel se na Dunaj še le sinoči ob 11 1/2 uri.

V mestu je toliko snega padlo, da ga ne pomnijo najstarejši ljudje, in nad 4000 delavcev niso mogli prehodov čistiti.

Dne 1. in 2. tok. mes. zborovali so pod predsedništvom g. grofa Hohenwarta zaupni možje vseh štirih klubov desnice; čeravno so sklepi tajni, je vendar toliko prišlo v javnost, da so prišli vsi zaupni možje do soglasnega spoznanja, da je le v slogi moč in da so ravno tako soglasno sklenili desnico ohraniti složno in postopati solidarno in odločno: podpirati sicer vlado, ali od nje zahtevati spoelnjenje pravičnih in opravičenih želj vseh štirih klubov; toraj vtrdil se je zopet železni obroč desnice na veliko žalost levece.

Pokazalo se je tudi kot neresnično vse govoričenje o odpadu srednjega kluba, kojemu je bil načelnik knez Liechtenstein, od desnice, ker ta klub sicer ne pristopi klubu grofa Hohenwartha ampak ostane samostalen, vendar pa v trdni zvezi z desnic, in si bo te dni izvolil novega načelnika.

V včerajnji prvi seji je vlada predložila državne prevdarke za leto 1890, kar je v dolgem govoru pojasnjeval finančni minister Dujejevski.

Prevdarjenih je vseh potrebščin na goldinarjev 545.475.660. Vseh dohodkov na gld. 546.418.477, take da pressegajo dohodki stroške za znesek goldinarjev 942.817.

Podrobnosti boste itak čitali v tukajšnjih dnevnih, zatojre naj to zaostustje.

Prihodajoč kaj drugoga.

Pod Čavnom dne 4. decembra 1899.

Neki Gregovec se je pošteno poganjal pri starešinah gojaške županije, da bi dognal starešinski sklep za zaupnico svojemu češčencu, ki je znal tako vneto vabiti k „Slogi“, da se določijo kandidacije za deželni zbor in da se tako glasovi ne bodo cepili pri volitvah, ki je pa tudi potem s tako mojstersko dvoumnostjo obsojal nastalo neslogo pri volitvah; zaupnico tistemu, ki je vže popred v „Soči“ sam priznaval, da je še mlad in neskušec, in ki prav zato ni hotel po nikakur biti odbornik, dsi so ga vsi poslanci volili. Itd. Imel je agent se sibo tudi bandero svojega principala, na kateri je lahko bral vsakateri, kar je le želel. In vendar ni vbogi posel dosegel še toliko ne, da bi bil kečo njegovo blago namero tudi le sprožil v starešinski seji.

Srečnejše se mu je zadeva sponesla v batujsko-črniškem starešinstvu. Tukaj je imel sam veljavno besedo. Razvil je svojo bandero (ena stran, pravijo, da je bila zapeta), in stavil slovesno svoj nujni predlog za zaupnico. In res, dobil je izmed šestnajst starešinskih glasov — eden cel glas. Sekundiral mu je sam tisti starešina, kateri je v prejšnji seji stavil Črničcem v zgled — Poddražano,*) ki jo je pa na to mral iz seje popihati. Kdor bere, naj umé.

*) Res, vredno bi bilo zvedeti njegovo ime. Teško je od stare „Soče“ Vred.

S Kanalskega. 4. dec. — Nisem dvomil, da bi učenjaki „Nove Soče“ na moje mnenje o Poddražki zadevi ne imeli česa odgovoriti. Čudim se prav za prav, da niso zopet skovali coli evangelij. Saj jim gre prav od rok sklicevati se na (ali bolje zlorabiti) besede sv. pisma.

Najprej Vam povem, g. vrednik, kak vtis je na mene napravil odgovor „Nove Soče“ na moje mnenje, katero ste za prav spoznali objaviti je. Ko sem ga prebral, ostal sem pri prejšnjem mnenji, pa smejal sem se, da sem se moral za trebuh držati, povdarjaje, da skuša „Nova Soča“ isti izjavi na eni strani vso veljavo vzeti, med tem, ko ji na drugi strani časten prostor odloči s tem, da se v vvodnem članku napenja ji moč vzeti. In skoraj do prepričanja sem prišel, da ne le učenost, ampak tudi zdrava pamet nekaj velja.

Predzno pa bi bilo od mene, stvar dalje razpravljati in v perseni boj stopiti z doktorjem sv. pisma in to toliko bolj, ker nimam ne edne številke „Nove Soče“ pred seboj.

Kar bi zopet, in sicer le po moji, mislim zdravi pameti v. č. g. dr. Gregorčiču odgovoril, bi bilo: Da ne verujem, da se tudi s politiko ali zvijačo zamore v nebesa priti, da si mislim pot v nebesa le edno ie edino, kakor je tudi resnica le ena in edina, ali je ni nič. Mi neučeni namreč verujemo vse ali nič.

Za zdaj se pa nočemo učiti kerščanskega nauka od liberalcev „Nove Soče“ in držimo za krivoverce tiste, ki Vaše nauke, g. vrednik, zametujejo kot krive. Je resnica sicer, da veliko zahtevate, kakor tudi kerščanski nauk veliko od nas zahteva, popolnost namreč, ki jo skoraj ni mogoče celo doseči. Vender aramotno je ne spoznati, da je Vaš nauk pravi kerščanski nauk in da je vsaj želeti, se po vsem po njem ravnati.

Kerščansko ljubezen priporoča „Nova Soča“ le nam, sama sebe se mišli prosto, kar ob enem pokaže. Se vè, zakaj je pa liberalka?

Pa skratka: Mi bi se res malo brigali, kaj in kako „Nova Soča“ buči, ko ne bi vedeli, da stoji pod vplivom duhovnika. Zato in le zato se čutimo pohujšane.

Politični razgled.

Po večmesečnem prestanku sešel se je v torek zopet državni zbor; tako se je težišče notranje politike iz deželnih zborov preneslo v državni zbor. Že v nedeljo zvečer posvetovali so se načelniki desniških klubov o postopanju v tem zasedanju. Govori se, da hočejo člani, ki so od l. 1880 v tako zvanem Liechtensteinovem klubu, sedaj zopet, ko je njih načelnik svoj mandat odložil, pristopiti k Hohenwartovemu klubu.

V prvi seji je vlada predložila več postavnih načrtov, kakor načrt o dotaciji za vzdrževanje cesarskega dvora, o kontingentu vojaških novincev za l. 1890, vlada prosi privoljenja za pobiranje davkov do konca marcija 1890, dokler ni proračun odobren i. t. d. Potem predloži finančni minister državni proračun za l. 1890. Po tem proračunu bi bilo l. 1890 prevdarjenih stroškov 545.475.660 gld., dohodkov 546.418.477 gld., tedaj preostanka 942.817 gld. V tem proračunu zapopadeni dohodki niso namenjeni samo v pokritje tekočih stroškov, marveč tudi za investicije v znesku najmanj 14.500.000 gld. kakor za železnične zgradbe, za zgradbe v tržaškem pristanišču, za napravo novih pušk v oboroženje črne vojske i. t. d. Finančni minister izjavlja, da gospodarstveni položaj prebivalstva sicer počasi, a vendar gotovo napreduje, kar je razvidno iz večje porabe, živahnejšega železniškega prometa in prihranitve, ter konečno še obljubi, da bode vvedel polagoma progresivni osebni dohodninski davek. Slednjič interpeluje posl. Plener ministerskga predsednika, grofa Taaffe-a, na kakem stališči da stoji vlada nasproti državno-pravnim zahtevam, katere so obsežene v sklepih češkega deželnega zbora z dne 9. novembra, ali se ona ne čuti dolžne, najodločneje protiviti se težnjam, ki preté državnim podlagam in ali še vedno smatra za dovoljeno protivno stopati nasproti Nemcem na Češkem.

Mladočehi bodo menda vendar sé svojim terorizmom dosegli, da vdobi tudi „Ivan Hus“ spominsko ploščo na narodnem muzeji. In ti Mladočehi, slavitelji krivoverca in cerkve-

nega odpadnika, so vzor našim mladim in „novim“.

Vše skoz dalje časa je v j vnih listih na dnevnem redu vest, da se poroči pruska princesinja Margareta z ruskim prestolonaslednikom; ali ker je ona luteranka, on pa ud ruske cerkve, zato bi morala ona prej svojo veroizpovedanje premeniti in prestopiti k pravoslavni cerkvi; in res najnovejša telegrafična vest se glasi, da je pruski cesar vže privolil v taki prestop. Kaj je na tem resnice, ne vemo.

Iz Brazilije, države prekucuhov in framasonov, dohajajo dar za dnevom žalostnejša poročila. S početka so izgnali cesarja, zdaj so se neki vže spravili nad jezuita in so jeli razdirati njihove samostane. Od tam prognani jezuiti se mislijo preseliti v Belgijo. Povsod se majata ob ednem prestol in altar.

Domače in razne vesti.

Velenč. g. dr. J. Pavlica je imenovan za špirituala v tukajšnjem osrednjem semenišči.

„Bratno društvo Komensko“ imelo bude dne 8. t. m. ob 3. uri popoldne občni zbor v svoji društveni bralnici s sledečim sporedom:

1. Predsednikov nagovor. 2. Polaganje računov pro 1. 1889. 3. Volitev novega odbora. 4. Naročba in dražba časopisov pro 1. 1890. 5. Morebitni predlogi. K obilnej vdeležbi najvjudneje vabi ODBOR. Komen, dne 3. novembra 1889.

Vmril je 29. nov. g. Leopold žl. Furlani, glavni kasir pri c. k. davkariji, star 56 let. Bil je obče priljubljen gospod. Naj počiva v miru!

Iz poddraške sosesčine se nam poroča: „Dne 27. m. m. je dobila Poddraga orožniško postajo. Dne 18. m. m. je ministerstvo dovolilo samostojno župnijo v Poddragi; valed tega je, kakor vemo iz gotovega vira, okolu osemlelet družin preklicalo svoje podpise za pravoslavje. Upamo, da bodo tudi drugi župljani isto storili, spoznali svojo prenegljenost ter zvesti ostali katoliški veri, ker so dosegli, česar so želeli. Preiskava pa še ni končana, kakor so poročali nekateri listi.“

Vjela se je „Nova Soča“ v zadnji številki, kjar si da iz Cerkljanskih hribov dopisati, da od Cerkljanske duhovščine stara „Soča“ nima pričakovati zaupne, češ, da gospodje so dovolj previdni. Isti dan pa in isto uro smo mi v „Soči“ prinesli „listek“, poslan nam od Cerkljanske duhovščine, v katerem nam ta izraža, da stoji na strani stare „Soče.“

Vjela se ni stara „Soča.“ ko je pisala, da je pesnik S. Gregorčič v „Novi Soči“ počastil bogoslovne profesorje z lepim pridevkom: „lovski psi.“

Na kateri strani je dr. Gregorčič P. Odgovor: na liberalni; ker če je sploh kaj liberalnega na Slovenskem, je v prvi vrsti „Slovanski Svet“. Ta pa ga vže spet brani in zagovarja v zadnji številki, v tem ko dolži dr. Mahniča, da „izdaja slovensko domovino“...

„Nova Soča“ se vedno še hudoje, kako smo mogli biti tako nesramni, da smo ji očitati prvič njeno močanje, drugič govorjenje o Poddragi. Nam pa se ne želi vganljivo, zakaj je naša ljuba sestrice o Poddragi močala i govorila tako, kakor je govorila; saj vredenik njen je g. „Rožinsky“, ki je sam kot zaveznik in sotrudnik razkolniškega „Sl. Sreča“ deloval v zmislu Poddraškega gibanja. Res — da govorimo z besedami „Nove Soče“ — gorje tistemu, ki tako dela in — dostavimo mi — piše, da postane ljudstvo zrelo za prestop k drugi veri. Čemu se pač še toliko jeziti! Sicer pa glej dopis s Kanalskega.

Naša „odvisnost“ daje mnogokateremu še veliko opraviti. Najnovejši dokaz za-njo je prinesel v zadnji številki „Nove Soče“ g. Likar, tukajšnji „trgovec“. V svojem „poslanem“ izjavlja, da nismo hoteli sprejeti obrambe proti napadu na njegovo čast, češ: ne pustijo nam gospodje. Če se še dobro spominjamo, rekli smo, „da niso gospodje zadovoljni“. Stvar je pa tako. Ko smo, ne da bi se s kom posvetovali, sprejeli v 46. št. „Soče“ Likarjevo „poslano“, menč, da smo po postavi dolžni sprejeti vsako poslano od nasprotiške strani, opozoril nas je dva dni kasneje g. Čerin, da nismo prav storili, ker postava nas ne veže nego sprejeti le stvarni popravek, več pa ne. Mi smo bili za ta opomin prav hvaležni, ker kot novinci pri političnem listu ne poznamo še vseh postavnih določb. Ko je tedaj g. Likar spet k nam prišel z novim „poslanim“, smo mu prošujo odrekli z gorenjimi besedami; vendar pa smo „poslano“ ob držali, da bi se posvetovali „z

gospodi“ t. j. z g. Čerinom, ki je pa prebravši „poslano“ rekel, da postava nas ne more prisiliti sprejeti je. Ta je naša „odvisnost“; mi se je ne sramujemo. Ali pa meni g. Likar, da se bomo dali njemu in gospodom od „Nove Soče“ kar na milost in nemilost zvezati in v obraz si bi i edino za to, da njim vstrežemo? Ne, skušnja nas uči, kako previdni moramo biti nasproti zvitežem, ki se navidezno obnašajo, da jim kot „trgovcem“ ni mar za politiške stranke, od druge strani pa prežijo na vsako besedo, kako bi človeka vlovili. Čakajte, ne boste nas še imeli!

Iz Tolminskih hribov nas nekdo pozivlje, naj odgovorimo: ali je bilo javno delovanje obeh Tonklijev do zdaj „načelno“ ali „breznačelno“?

Gledé tega in obeh Tonklijev se mi gospodu iz gor odrežemo enkrat za vselej tako-le:

Nik. Tonkli je še le stopil v politiško javnost in ne moremo o njem ničesar še reči. Za odbornika ga nismo izvolili mi, ampak tisti, ki imajo pravico, deželni poslanci. Na pritisk nasprotne stranke je Nik. Tonkli odborništvo spet položil v roke dež. poslancev, ako bi jih bila volja izpolniti željo dr. Gregorčiču, da bi njega izvolili v odbor. Poslanec ga pa niso hoteli. Kar se pa tiče Nikol. T. poslanstva, volili so ga volilci in sicer postavno; drugače so imeli nasprotniki povzdigniti glas, ko je šlo verifikiranje njegove volitve. Ker pa tega niso storili, jim drugega ne ostane, kakor potrpežljivo čakati do prvih volitev. Tedaj naj pa pregovorijo volilce, da si ne bodo več izbrali Nik. T., da skrbijo da pride v dež. zbor večina takih poslancev, ki ne bodo volili v odbor Nik. T., ampak dr. Gregorčiča. Drugače je vse vpitje brezpametno.

Dr. Jos. Tonkli je pa naš državni poslanec in ostane do prihodnjih volitev. Tudi on je postavno izvoljen, in ne malo je pripomoglo k njegovi izvolitvi prizadevanje dr. Gregorčiča samega. Ako dočakamo 1. 1891, tedaj bodo volilci državni mandat spet imeli v svojih rokah. Dali ga bodo, komur bodo hoteli. Mi ne bomo volilcem stavili zanj, da bi jih vanje lovili. „Za staro „Sočo“, kakor je zdaj; „t onemo pa ne v nji“ — tako so nam izjavili vrli Cerkljanski duhovni. In tako je možko. Naj nas li pusté same, kakor brž bodo spoznali, da zalezujemo njih prostost.

Dr. Jos. Tonklijovo javno delovanje pa bomo javno zabilježevali, ker je naš poslanec; hvalili bomo, kar je hvale vredno, a obsojali tudi, če bi bilo kaj takega. Da pa dr. Jos. Tonkli najde v našem listu prostora v obrambo proti napadom, je pač naravno. Kje se bo pa branil? Mari li v „Novi Soči“? In ali je dr. Jos. T. res tak izvržek?!

Gledé njegove načelnosti pa odgovorimo, da dr. Jos. T. je vedno stal in glasoval na strani konservativne desnice, kar je, posebno za lajika, častno. Dr. Gregorčič pa, ki ni lajik, ampak duhovnik, ampak doktor sv. pisma, ampak profesor bogoslovja, in sicer dogmatike, stoji na strani liberalcev. Naj si pa kdo razlaga tako načelnost! Nam je vganjka.

Popravek. V zadnji št. „Soče“ se nam je vvinila v članek: „Dober svet“ itd. str. 2. tiskovna pomota. Brati se ima: „delavec eden k drugemu zdela na teden po 10 parov“, ne pa: 16.

Izjava, ki more biti za Slovence še posebne važnosti, je izšla iz srede Kranjski dež. poslancev podpisana od starih in mladih. Glasi se pa:

Povodom sastanka novoizvoljenega deželnega zbora smo vsi narodni deželni poslanci razpravljali tudi načela splošnega našega političnega delovanja.

Ker so se že ob času deželnozbornskih volitev pokazala nasprotstva, večinoma sicer osobna, v manjših delih načelna, katera so se pojavljala tudi med sedanjim zasedanjem deželnega zbora kranjskega že toliko, da so kazala svoje neizogibne posledice, po spoznanji vseh nas škodljive in pogubne narodnemu razvoju, priznali smo po vsestranskem razgovoru in potrdili vsi: da je za vspešno narodno delovanje neobhodno potreba nam složnega postopanja.

Izjavljamo zato, da bomo vsi in vsakdar složno se trudili za izpolnitev narodnega programa po starem geslu: „Vse za vero, dom, cesarja“, za katerega so se trudili doslej najboljši možje slovenskega naroda — in da si bomo prizadevali priboriti slovenskemu narodu ustavnim putem vse v zakonih zajamčene mu pravice, zlasti narodno ravnopravnost.

Ljubljana, dne 23. novembra 1889.

((Sledi 24 podpisov.))

Nekoliko pojasnila je treba.

Večina slovenskih poslancev deželnega zbora goriškega je bila vsled njim nasprotnih časniških pojavov in nevetenjenih sumničev vže o svojem času izdala „izjavo“ do svojih volilcev in drugega občinstva, da so se pri glasovanji za dva deželna odbornika toliko v svojem klubu, kakor tudi potem v deželnem zboru dali voditi le po svojem prepričanju, držé se načela, da naj izmed slovenskih po-

slancev ne glede na osebe prideta in sta voljena v odbor moža, ki bi bila za ta velevažen posel naj sposobnejša.

To „izjavo“ je prinesla „Soča“ v št. 42. V isti številki prav pod to „izjavo“ pa piše „Soča“: „Politično društvo „Slovenski jez“ je s posebno prošnjo, izročeno po poslancu dr. Rojcu, prosilo, naj bi volili v odbor dr. A. G. — Isto tako je prosilo tudi pol. društvo „Zavednost“ ter je prošujo poslalo svojemu drugemu dež. poslancu dr. Nik. Tonkliju, naj bi se ta potegoval za dr. A. G. — Ravno tako prošujo so poslali dr. N. T. nekoti volilci iz Bolea. — Kar je pa še najpomembnejše, je to, da sti občini Sedlo in Breginj (torej tudi rojstni kraj obeh Tonklijev) po svojih najvplivnejših možeh naprosili slov. poslance, naj volijo dr. A. G. — G. dr. N. T. bi bil jako dobro rešil saba in svoje volilce popolnoma zadovoljil, ako bi se bil branil deželnega odborništva, ker so že take razmere, katere poznamo dobro. Tako pa je zdaj najbolje, da dobro pomisli, ali mu je sploh mogoče proti očitnim željam svojih volilcev, ki so tudi volilci dr. A. G. vzdržati se na sedežu deželnega odbornika...“ Tako „Soča“.

Volitev dež. odbora se je vršila v drugi sborovi seji 10. oktobra, a tretja seja je bila še le 28. okt. in ta dan je imel tudi slovenski klub sopen svojo sejo. V tej seji naznani najprej načelnik kluba, da je on po nasvetu g. Ig. Kovačiča poskušal spravo dognati s stranko g. dr. Gregorčiča, da je ta povabljen prišel k njemu in mu naznanil, da stavi njegova stranka kot pogoj sprave, da dr. N. Tonkli odstopi od dež. odborništva in da izvolijo na njegovo mesto dež. poslanci njega, dr. Gregorčiča v dež. odbor. Na to se oglasi dr. Nik. Tonkli in reče, da so mu došle 11. okt., tedaj dan potem, ko je bil vže voljen odbornikom, tri imed zgoraj imenovanih prošnji, prošnja „Zavednost“ pa še kasneje — valed katerih naj bi on delal na to in na tje potegoval da bude voljen dr. A. G. v odbor; in nadaljuje tako le: „Jaz sem pripravljen, gg. poslanci, kaj položiti odborništvo zopet v Vaše roke, da hočete voliti dr. A. G.; pa ne samo odborništvo, tudi poslaniški mandat na to odložim; ali ker ima v letošnjem zasedanji prti velevažna zadeva gledé norišulce v razpravo in da bi mi Slovenci ne zgubili še odnega glasu, ker se posl. Ivandič zaradi bolezni že tako ne more vdeležiti zborovanja, zato bodem poslaniški mandat odložil še le po letošnjem zasedanji; le to še rečem, da ostanem, kakor do sedaj, tudi za naprej dober Slovenec, če tudi ne bodem več poslanec. Po tej izjavi dr. N. T. je sledil dolg, dobro uro trajajoči razgovor, katerega so se ved ali manj vdeležili skoraj vsi klubovi udje. Vsi poslanci, ki so zadnjikrat glasovali za dr. N. Tonklja, so se izrekli, da ne morejo ozirati se na želje, izražene v onih prošnjah, da poslanci ne morejo sprejeti od volilcev vezilnih instrukcij in da morajo po svoji vesti glasovati za tistega, katerega o n i spoznajo za sposobnejšega. Slišale so se tudi ostre besede čez pisavo nekega lista, ki je imenoval te poslance „phorchiade“ t. j. kakor da bi bili oni slepo orodje v rokah dr. J. Tonklija; in posl. Mahorčič še dostavi, ko bi to bilo res, potem nas ni treba več tukaj, ampak dajmo dr. J. T. kar „belo polo“ in splošno pooblastilo. Na to se oglasi posl. Čerin in govori nekako tako le: „Slišal sem, da je dr. A. Gregorčič rekel predsedniku našega kluba dr. J. Tonkliju: recite Čerinu in on bo storil to, kar hočete Vi, dr. Lisjak pa tudi tisto, kar mu bo Čerin nasvetoval (t. j. da bosta potem obadva glasovala za dr. A. Gr.).“ Jaz odločno protuvsem proti temu, da se mi v tej stvari odreka vsaka samostelnost, češ da bi bil jaz le dr. Tonklijeva marioneta in da bi on mene imel na vrvi, jaz pa dr. Lisjaka, kaj takega žali mene, a razzaljivo mora biti to tudi za mojega prijatelja, dr. Lisjaka. Jaz že od zadnjih volitev sem opazujem, da je med mano in dr. A. Gr. nastala neka napetost, jaz gotovo temu nisem dal povoda; dr. A. Gr. brž ko ne ni bilo prav in ljubo, da sem jaz voljen bil poslancem. Kar sem že na dan svoje izvolitve rekel nekaterim volilcem in potem ponovil tudi drugim gospodom, to še enkrat tukaj izjavim, da jaz nisem iskal mandata, si ga tudi nisem želel in da mislim svoj mandat tudi odložiti. In res, jaz bi bil morda to vže storil, ali le na prigovarjanje nekaterih prijateljev sem mandat obdržal, in ga hočem, če ni Bog zdravje in življenje podeli, toliko časa obdržati, da se vsled zadnjih volitev razburjeni duhovi pomirijo in pohladi vroča kri. Kar pa zadene volitev dež. odbornika, naj bude dr. A. Gr. vverjen, da sem prav jaz, ko nisem bil še dobro podučen, v čem da prav za prav obstoji opravilo in delovanje dež. odbora ednemu kolegi rekel: kaj bi bilo, ko bi dr. A. Gr. volili v odbor; ni mo pa gnala nikaka osebnost mržnja do njega, ampak vodili so me edino le stvarni razlogi če potem nisem zanj glasoval in če sem oddal svoj glas za dr. N. Tonklja. Ti razlogi me vodijo tudi danas in rečem, da som tudi sedaj za dr. N. Tonklja.“ Oglasi se na to dr. Abram in pravi „Jaz sem vže takrat, ko je bila volitev odbornikov na dnevnem redu našega kluba, izjavil, da, če vže mora kateri izmed dveh dose-danjih odbornikov odstopiti, bi moral jaz se vrniti

in drugemu napraviti mesto; mene tedaj vrzite med stare železo. Jaz res nisem imel v šolah prilike učiti se slovenskega jezika, ali z lastnim pridom sem se mu toliko privadil, da zdaj vradajem slovenski. Le to naj še dostavim, da bi, ko bi me Vi ne hoteli za odbornika, lepo molčal, ter ostal naveden poslanec, zraven pa vendar le delal za narod in svoje volilce, kolikor bi bilo v moji moči. Jaz tudi nimam poverda, da bi gledel odbornika premenil svoje mnenje, zato sem in ostane za dr. N. Tonkliča. S kratkimi besedami izreče se tudi dr. Lisjak za dr. N. T. Ejini dr. Rojic je soper priporočeval dr. A. Gr., sklicevaje se na zgoraj omenjeno predajo, narodovo željo in javno mnenje, kolikor se je to pojavilo v listih in časnikih. Posl. Mahorčič odvrne: „Mi dobro vemo, kako se dela javno mnenje in kako se pobirajo in nabirajo podpisi za to ali naš stvar. Ko bi jaz hotel, v 8 ali 14 dneh vdobim 2000 podpisov, ki se bodo vsi izrekli proti dr. A. Gr.“ Ta seže dr. A. Gregorčič v me in pravi: „G. Mahorčič! jaz bi želel in bi rad videl in veselilo bi me, če vdobite Vi kak podpis ali izjavo proti meni“. Posl. Mahorčič odvrne: „To bi bilo pač malo častno za nas, ko bi jaz na taki način pobiral podpise, kakor suže delati drugi“. S tem je bila razprava končana, in predsednik da na glasovanje: se li ima sprejeti odgovor dr. N. Tonkliča ali ne. Vsi tisti poslanci, ki so zadnjikrat glasovali za dr. N. T., so bili tudi zdaj soper njegovo odgovor.

Od 28. okt. do 5. novembra ni imel seje niti deželni odbor niti klub slov. poslancev; a v tem času je bila nastala neka prememba v časnikarstvu gorškem; mesto deželnega dne „Soča“ sta začeli izhajati dve in sicer „utata“ in „nova“. Kako in zakaj da je do tega prišlo, nam tukaj ni preiskovati; le to naj omenimo, da sta se kot priporočevalca in pokrovitelja „Nove Soče“ naznanila in podpisala dva slov. poslanc, dr. Ant. Gregorčič in dr. A. R. Rojic, in da je ta novi list kar v prvi svoji številki napovedal boj proti večini slov. dež. poslancev.

Dne 5. novembra načelnik slovenskega kluba zopet povabi slovenske poslance h klubovi seji. Na vprašanje načelnika, ima li kateri izmed poslancev kaj o kaki stvari govoriti, oglasi se posl. Cerin, ter izjavi to le: „Koj prvi dan letošnjega zasedanja dež. zbora smo slovenski poslanci osnovali svoj lastni klub, in že v prvi klubovi seji smo priznali vsi to načelo, katero bi imelo venati, vae nas, da nobeden izmed nas ne sme brez privoljenja klubovo večine staviti v zboru kake interpelacije ali kakega predloga in da se ima v načelnih vprašanjih, katera bode klub kot taka priznal, manjšina podvreči večini. Ali gledé na to, da se je pred kratkim vsanovil v Gorici nov političen list, ki že koj v prvi svoji številki napove boj večini slovenskih poslancev in naše volilce nekako pozivlje, da naj nam iz dobro znanega vzroka pošiljajo nezaupnice; gledé na to, da dva ude našega kluba ta list tople priporočata in da s tem priporočevanjem ob enem odobrujeta postopanje „Nove Soče“ proti nam; gledé še posebe na to, da me je skušnija, pa britka, vže učila in me še uči, da sem večkrat tisto besedo, kakere sem kedaj govoril zaupno, na štiri oči, ali kakor pravimo „sub rosa“, čital potem, seveda tudi zavite v javnih listih; gledé pa na to, da ne maram nobesemu dajati prilike, da bi kedo tu vlovil kako mojo besedo in jo potem na veliki zvon obesil; gledé na vse to naznanjam, da mi ni več mogoče biti ud tega kluba“. Po kratkem razgovoru, ki je sledil tem besedam, stavi isti poslanec formalni predlog, da naj se klub slovenskih poslancev razpusti. Tema vgovajata dr. A. Gregorčič in dr. Rojic; prvi posebno še poudarja, da tukaj je edino še mesto, kjer moremo složno in skupno delovati. Dr. Abram na to odgovori da pri sedanjih razmerah pač ne more biti več govor o mirnem, skupnem in složnem delovanju vseh poslancev, če dva izmed njih podpirata in priporočata političen list, ki je nam napovedal boj in volilce, proti poslancem hujša in jim nekako grozi z nezaupnicami. Ker nam, pravi dalje dr. Abram, ni mogoče več skupaj ostati, zato sem tudi jaz za predlog posl. Cerina in bodem za-nj glasoval. Ker se nobeden poslanec ne oglasi več za besedo, da načelnik glasovati o predlogu posl. Cerina, ki se tudi sprejme s 7 glasovi proti 2. Na to koj zapustita klubovo sobo dr. A. Gr. in dr. R. Ostanjejo pa še skupaj drugi poslanci in se koj zjedinijo v nov klub ter volijo načelnistvo. Drugi dan, t. j. 6. novembra odloži poslanstvo dr. A. Gregorčič.

Zdelo se je nam vmetno in primerno, objaviti te dogodke v plejnjem slovenskem klubu, ker menimo, da nekoliko gojasnjujejo sedanji politični položaj na Goriškem, kolikor pridejo pri tem v poštev slovenski poslanci.

POSILANO.

Ker je Slovenskemu bralnemu in podpornemu društvu v Gorici, ki šteje sedaj 300 udov, po § 2. društvenih pravi namen: „duševna in materialna podpora udov“ in se društvo nika-kor nima vtičati v politične stvari, protestuje pod-

pisni odbor v svoji seji dne 3. decembra t. l. odločno proti izjavi v „Soči“ dne 29. novembra t. l., ki se glasi: „G. dr. Lisjak izgubil je službo kot zdravnik pri bralnem in podpornem društvu v Gorici, ker ni oddal kot deželni poslanec svojega glasu za odbornistvo dr. Gregorčiča“ — in ki je glede v njej navedenega vzroka neresnična in izmišljena.

Na rednem občenem zboru dne 17. novembra t. l. se je, kakor tudi predlanskim, vsled vže poprej po mnogih udh naznanjenega predloga: „Naštavi naj se zopet društvom zdravnikom g. dr. A. R. Rojic“, obravnavala ta točka in sicer po vsem stvarno, resno, brez vsake osebne mržnje ali celo politične pritisk-line. Občni zbor, broječ blizo 100 udov, sklenil je jednoglasno, da se odboru naroči zopetna pridobitev dr. Rojica, ker treba je, da pri razširjenosti mesta biva jeden zdravnik na jednom in drugi na drugem koncu mesta.

V svojih nadaljnjih naredbah v tej zadevi ravnal se je odbor, oziraje se na korist društva, po jasno izraženih željah društvnikov. Sicer pa natanke vemo,

sloven.

pa g. dr. Lisjak sam obžaluje, da se je v „Soči“ priobčila zgoraj navedena vest.

V GORICI, dne 3. decembra 1889.

Odbor „Slovenskega bralnega in podpornega društva“.

DOSTAVEK VREDNOSTI. — Mi menimo o tem, kakor smo pisali, drugi pa naj menijo, kakor jim vže. Sicer pa — kar moramo pripomniti — ni dr. Lisjak niti prosil nas, naj to objavimo, niti celó vedel, da mislimo objaviti. Storili smo le mi.

Na znanje.

Podpisana nazaanja slavnemu občinstvu, da je odprla krémo v čisto novi hiši z dvoriščem za igre na kroglo pri klavnici (Via Macello), kjer toči prav dobra vina, ter se priporoča za obilno obiskovanje.

GORICA 6. decembra 1889.

Katarina Vuga.

Felss

Za vsako gospodnjo!

ktera želi dobro kavo pripraviti!

Pazite dobro na to, da so razširjeni zaboji & zavitki, kateri niso pravi „**Franck'ovi**“, ampak

goljufivo ponarejeni! —

Hočete li okusno pijačo in tečno kavo imeti, zahtevajte pravo „**Franck'ovo**“ kavo, ktera pa je le prava s temi registriranimi markami:



in s tim podpisom:

Heinrich Franck Söhne
Linz. Ludwigsburg.

Toraj: Brevidnost pri kupovanji!

Krivo je misliti, da se „dobra kava“ le iz samih kavinih zrn pripravlja, ne — kajti dober pristavek povikša kavino moč, njeno barvo in njen okus. —

To je resnično, prepričajte se blagovoljno z poskusom

prave **Franck'ove** kave.

Za črno kavo: s 4 žlicami kavinih zrn - 1 žlica Franck'ove kave.
„mlečno“: „3“ „ „ „ - 1 „ Franck'ove „

D. 2809 Nr. 9 IV.

J. W. L.

Izdajatelj in odgovorni vrednik M. KORSIC. — Hilarijanska tiskarna v Gorici.